

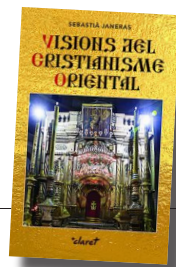
CONSCIÈNCIA D'ARA

I la setmana que ve: **Rabina Bonnie Cohen** i l'any nou dels arbres

Estils

VISIONS DEL CRISTIANISME ORIENTAL

Sebastià Janeras presenta aspectes propis del cristianisme oriental, sobretot en la celebració litúrgica, que és la font de la teologia i de l'espiritualitat de l'Església oriental.

James Hillman: pensar amb el cor

Per al psicòleg estatunidenc, cal una resposta estètica que percebi l'ànima del món

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

El món no cal canviar-lo ni embellir-lo, sinó més aviat el contrari: deixar d'embrutar-lo i de modificar-lo segons els desitjos més baixos del moment. No és una opció immobiliària: el món és, precisament, moviment. ¿Som conscients que, quan diem món, nosaltres també ens hi incloem, que no és un ens extern? Som món, ens movem. Hi ha una intimitat latent en tot allò que anomenem món i que ens aglutina, una delicadesa, una natura innata que sovint queda oblidada quan ens distanciem mentalment d'aquest món, quan decidim subjectivar-nos, ser mers individus en el món enlloc d'admetre, simplement, ser món. I en aquest reconeixement senzill i directe, que no ens aïlla, hi ha bellesa. En cada racó, en cada detall. ¿I com apreciar aquests detalls, l'ànima en cada cosa, si només amb els ulls no ho veiem? ¿Potser és el cor qui ens permet aquesta mirada més profunda i subtil alhora, més sincera? Però, si atenem "als moderns significats del cor", com explica el psicòleg estatunidenc James Hillman, ens limitarem a la idea del cor com a bomba-múscul, o bé a la idea agustiniana de la confessió ("la idea contemporània de què el sentiment és el 'veritable' pensament del cor és bàsicament cristianisme agustiniana", afirma Hillman), o a la idea amorosa de sant Valentí. És el cor més que tot això? Té altres dimensions? ¿És possible reivindicar un pensament del cor que reivindicui la bellesa i l'ànima del món? Quines conseqüències tindria aquest canvi, des de l'economia a la psicoteràpia?

Valorar l'ànima del món

El pensamiento del corazón és un breu i deliciós llibre publicat recentment per Atalanta on es reuneixen dues conferències de James Hillman (1926-2011) que sintetitzen la reflexió d'aquest autor més actual i necessari que mai. Reivindica la potencialitat del cor per veure-hi, una mirada neta sustentada en la força de la imaginació i de l'estètica per fer front a un context desanimat -sense ànima- i malauradament lleig. Un context on fertilitza el mal: "En el sistema totalitari el mal més profund no és la crueltat, la perversió moral, l'abús de poder o el terror. Això són els seus instruments o els seus resultats. El mal més profund és precisament aquell que el fa funcionar, la seva eficiència programada, unilateral, monòtona; el formalisme burocràtic, la

GETTY

tediosa rutina quotidiana, l'homogeneïtat, l'avoriment, la correcció, les generalitzacions, la uniformitat. Pensament nul i nul·la receptivitat. La forma sense ànima esdevé formalisme, conformisme, formalitats, fórmules, formularis... Mentrestant, la bellesa continua segregada al gueto de les coses boniques: els museus, el Ministeri de Cultura, la música clàssica... La qüestió del mal, com la qüestió de la lletjor, fa referència fonamentalment al cor anestesiat, al cor que no reacciona davant del que veu i que, per tant, converteix el violat i sensual rostre del món en monotonia, en uniformitat, en unitat, en el desert de la modernitat".

Obra
L'autor nord-americà reivindica la potencialitat del cor per veure-hi

Per a Hillman, aquesta resposta estètica, aquest despertar emprant la mirada del cor, no vol dir embelliment: "No em refereixo a plantar arbres i visitar galeries d'art. No estic parlant d'elegància, suau música de fons, jardins ben podats. Aquest ús esterilitzat i desodoritzat de la paraula 'estètica' l'ha deixat sense dents, sense llengua ni dits. La bellesa és una necessitat epistemològica, és la despulla de les coses tal i com es presenten a la imaginació sensible. La revelació de l'essència de l'ànima rep, en la llengua dels mortals, el nom de 'bellesa'". Una resposta estètica, doncs, més a prop d'un sentit animal del món: "un olfacte per a la intel·ligibilitat de les

coses, per al seu so, la seva olor, la seva forma" que fa incrementar una consciència de les coses ("totes les coses tenen ànima pel fet de presentar les seves virtuts") i, per tant, "ens allibera de l'opressió subjectivista i de la noció de consciència d'un mateix". Posa com exemple d'això el psicoanalista assegut tot el dia a la butaca preocupat pel més lleu mal-estar emocional però incapaç de fixar-se en el malestar que provoca la butaca en aquell mateix cos (respatller mal construït, calor que reté la tela, encolament a base de formaldehid...). "El seu sentit animal ha sigut educat per excloure la realitat psíquica de la butaca. Qualsevol gat és més savi", afirma rotund. Molt crític amb aquesta exclusió material en l'àmbit psíquic, es pregunta si en les teràpies, a més d'indagar en tot allò que afecta a les relacions humanes, no seria bo incloure també a les coses com a part fonamental d'aquest vincle animat. "Si el valor de l'ànima es troba només a la caixa forta de la psicoteràpia, el seu preu pujarà, mentre que les coses amb les que vivim -roba interior, neumàtics, estovalles, fundes de coixí- seran més barates. Reconèixer que l'ànima està també en el món pot servir-nos per despertar del tràngol psicoterapèutic en virtut del qual paguem cent dòlars per una hora de subjectivisme, però no més de 19,95 per la butaca on m'asseure a reflexionar. Si la butaca tingués més importància, si contribuís a la creació de l'ànima, seria el psicoanàlisi tan valuós i tan car?" reflexiona Hillman.

Baixar el ritme

Tornar el valor de subjecte a la cosa seria un dels efectes positius d'aquest pensament del cor que cultiva la resposta estètica i que, per tant, percep l'ànima del món: "La necessitat de prestar atenció a cada esdeveniment ens trauria l'ansia d'esdeveniments i aquesta mateixa ralentització del consum afectaria a la inflació, al creixement desmesurat, a les defenses maniàtiques i a l'expansionisme de la civilització", escriu. I afegeix: "A mida que els sentits es refinen, es produeix una reducció proporcional del gigantisme i del titanisme: gegants i titans, els eterns i mítics enemics de la cultura". Una proposta agosarada i propeera, que no busca el compromís efímer de la ment, sinó la complicitat del cor i que, agafant la reflexió d'un dels seus referents, el filòsof i islamòleg francès Henry Corbin, ens diu: "Quan no tinguem on anar, tornem-nos cap el rostre que hi ha davant de nosaltres, encarem el món. El que queda quan tot pereix és el rostre de les coses tal i com són".

OPINIÓ

La radicalització que tot ho tapa

EULÀLIA FANAR
INVESTIGADORA EN TEMES DE GÈNERE I CONFLICTE

En una societat altament diversificada i plural, immersa a més en un món globalitzat i connectat, és paradoxal que imperi la percepció segons la qual tothom que mostri una idea o un comportament diferent al nostre i, a més, ho exposi amb convenciment i determinació, sigui titllat de radical. Els radicals sempre són els altres -a no ser que ens agradin les emocions fortes i siguem nosaltres mateixos els que ens definim així, validant però aquesta noció de radicalitat com alteritat i rebel·lia-

Des de la publicitat, on "radical" dona identitat al producte, fins a la política, on sovint és sinònim de terrorisme, és d'aquestes nocions omnipresents en el llenguatge, però tan fàcil de manipular que la converteixen en una arma perillosa. L'anomenada "radicalització" connota la imatge d'un individu metamorfosant-se en monstre, a punt d'entrar en el regne del mal (un regne del mal, per cert,

La radicalització connota la imatge d'un individu metamorfosant-se en un monstre

ben allunyat de nosaltres ja que, lògicament, la nostra és una llar de pau i valors cívics). I tot són signes possibles d'aquesta pretesa radicalització. Per exemple, observo amb estupefacció com cada vegada hi ha més quantitat d'autoqualificats experts en joves i islam que assenyalen com un d'aquests signes de radicalització que un jove deixi de beure alcohol. I és que, com bé assenyalava l'antropòleg Jordi Moreras: "Són mals temps perquè els musulmans donin prova de la seva devoció religiosa. El paradigma de la radicalització s'està imposant com a forma d'explicar tot el que succeeix amb la pràctica religiosa i el comportament social dels musulmans, malgrat que segueix sent un concepte difícil d'aclarir".

És casual que sigui tan difícil d'aclarir? ¿O potser és que en el món de les aparences i del políticament correcte, el racisme i l'estigmatització han d'emprar conceptes més oblies i indirectes, més "líquids", però igual de corrosius?

GETTY

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tinci-

dunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl. Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet risulis velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen. —